PWYLLGOR CRAFFU PERFFORMIAD AC ADNODDAU CORFFORAETHOL

Cofnodion cyfarfod anghysbell a gynhaliwyd ar 15 Chwefror, 2023.

Mae-r Agenda ar gael yma.

Mae recordiad y cyfarfod ar gael yma.

Yn Bresennol: Y Cynghorydd J. Protheroe (Cadeirydd); Cynghorydd E. Goodjohn (Is-Gadeirydd); Cynghorwyr G.D.D. Carroll, P. Drake, C.P. Franks, S.J. Haines, S.M. Hanks, Dr. I.J. Johnson, B. Loveluck-Edwards ac N.J. Wood

Hefyd yn bresennol: Cynghorwyr A. Asbrey, R.M. Birch (Aelod Cabinet dros Addysg, y Celfyddydau a’r Gymraeg), L. Burnett ((Arweinydd Gweithredol ac Aelod Cabinet Perfformiad ac Adnoddau) , V.P. Driscoll, W.A. Hennessy, C. Iannucci, G. John (Aelod Cabinet dros Hamdden, Chwaraeon a Lles), S. Sivagnanam (Aelod Cabinet dros Ymgysylltu â’r Gymuned, Cydraddoldeb a Gwasanaethau Rheoleiddiol), E. Williams (Aelod Cabinet dros Gofal Cymdeithasol ac Iechyd) a M.R. Wilson (Aelod Cabinet dros Wasanaethau Cymdogaeth ac Adeiladu).

727 CYHOEDDIAD -

Cyn cychwyn busnes y Pwyllgor, darllenodd y Cadeirydd y datganiad a ganlyn: "A gaf i atgoffa pawb sy'n bresennol y bydd y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw yn ogystal â'i recordio trwy'r rhyngrwyd ac mae'r recordiad hwn wedi'i archifo i'w weld yn y dyfodol."

728 YMDDIHEURIAD AM ABSENOLDEB –

Derbyniwyd hwn gan y Cynghorydd H.C. Hamilton.

729 COFNODION –

ARGYMHELLWYD – CYMERADWYO cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 18 Ionawr, 2023 fel cofnod cywir.

730 DATGANIADAU BUDDIANT –

Datganodd y Cynghorydd S.J. Haines fuddiant yn eitem Agenda 7 - Cyngor Bro Morgannwg - Ffioedd a Thaliadau Arfaethedig ar gyfer 2023/2024. Natur ei fuddiant oedd ei fod yn rhentu un o randiroedd y Cyngor. Er bod ganddo ganiatâd i siarad a phleidleisio ar faterion yn ymwneud â rhandiroedd rhent yng nghyfarfodydd Cyngor Bro Morgannwg, nid oedd hyn yn cynnwys materion cyllid. Gan fod hyn yn fuddiant rhagfarnus, yn unol â 19.3.3 Cyfansoddiad y Cyngor, gadawodd y Cynghorydd Haines y cyfarfod wrth i’r eitem hon gael ei thrafod.

Datganodd y Cynghorydd Dr. I.J. Johnson fuddiant yn eitem Agenda 7 - Cyngor Bro Morgannwg - Ffioedd a Thaliadau Arfaethedig ar gyfer 2023/2024. Natur y buddiant hwn oedd ei fod yn Aelod o Gyngor Tref y Barri ac wedi gwneud penderfyniad o ran Atodiad 1C yr adroddiad atodedig, yn ymwneud â ffioedd ar gyfer Mynwent Porthceri. Roedd ganddo ganiatâd hefyd i siarad a phleidleisio ar faterion yn ymwneud â chyfleusterau chwaraeon ym Mro Morgannwg wrth iddynt gael eu trafod yng nghyfarfodydd Cyngor Bro Morgannwg a Chyngor Tref y Barri. Oherwydd hyn, a chan nad oedd buddiant rhagfarnus, arhosodd y Cynghorydd Dr Johnson yn y cyfarfod wrth i'r eitem hon gael ei thrafod.

731 PECYN CYMORTH CYNHWYSIANT TRAWSRYWIOL DRAFFT A DOGFEN GANLLAW AR GYFER YSGOLION A LLEOLIADAU ERAILL (CYF) –

Cyflwynwyd y cyfeiriad gan y Cabinet ar 19 Ionawr 2023 gan y Pennaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) a Llesiant a'r Swyddog Diogelu (ADY a Llesiant). Roedd y cyfeiriad yn gofyn i'r Pwyllgor ystyried y cyfeiriad gan y Cabinet ac adroddiad atodol y Cabinet mewn perthynas â'r Pecyn Cymorth Drafft ar gyfer Cynhwysiant Trawsrywedd a'r Ddogfen Ganllaw ar gyfer Ysgolion a Lleoliadau Eraill (Atodiad A) a'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb (Atodiad B) fel rhan o'r ymarfer ymgynghori eang arfaethedig, a fyddai hefyd yn cynnwys rhanddeiliaid allweddol eraill fel athrawon a rhieni, undebau llafur, grwpiau ffydd a grwpiau LHDTC+, ac ati. Roedd y dogfennau hefyd wedi'u hadolygu gan gydweithwyr yn yr adran gyfreithiol. Byddai'r cyfnod ymgynghori ehangach yn dod i ben ar 17 Mawrth 2023.

Byddai'r 'Pecyn Cymorth' yn helpu i sicrhau y gallai athrawon a staff addysg eraill ddarparu cymorth effeithiol i blant a phobl ifanc traws, a oedd yn agored i fwlio, rhagfarn a chanlyniadau iechyd meddwl gwael pe na baent yn cael cymorth digonol. Byddai'r Pecyn Cymorth yn cael ei adolygu a'i ddatblygu'n barhaus, a byddai trafodaeth ac ymgysylltu parhaus yn digwydd ynghylch y broses hon hefyd.

Amlinellwyd cefndir y Pecyn Cymorth i'r Aelodau, yn ogystal â'r gwaith o adolygu a diweddaru'r canllawiau drwy edrych ar arferion gorau cenedlaethol, gan gynnwys Pecyn Cymorth Ysgolion ar gyfer Cynhwysiant Traws Brighton a Hove. At hynny, rhoddwyd crynodeb o'r gwahanol adrannau yn y Canllaw i'r Pecyn Cymorth, a oedd yn amrywio o ddatblygu dealltwriaeth o blant a phobl ifanc draws ac anneuaidd a'r rhai sy'n archwilio'u rhywedd i ystyried y cyd-destun cyfreithiol, a'r dull 'ysgol gyfan' o ddarparu gwybodaeth, cymorth a chefnogaeth i blant a phobl ifanc draws ac anneuaidd a'r rhai sy'n archwilio'u rhywedd.

Ar ôl cyflwyno'r cyfeiriad, nododd y Pwyllgor nifer o gwestiynau a sylwadau.

Mynegodd y Cynghorydd Carroll ei bryderon ynghylch yr angen am gywirdeb ac eglurder wrth ddrafftio'r Pecyn Cymorth hwn fel nad oedd athrawon ac eraill yn cael eu rhoi mewn sefyllfaoedd anodd a nododd y dylid mynd i'r afael â hyn ar ôl yr ymgynghoriad. Hefyd, roedd yn bwysig bod y canllawiau yn cydymffurfio'n gyfreithiol (h.y. o ran y Ddeddf Cydraddoldeb). Cadarnhawyd bod y Pecyn Cymorth drafft wedi bod yn destun dwy rownd o adolygiad cyfreithiol ac, yn dilyn yr ymgynghoriad ac unrhyw newidiadau i'r Pecyn Cymorth, byddai hwn yn cael ei adolygu ymhellach gan Gwnsler Cyfreithiol ac y byddai sicrwydd cyfreithiol pellach yn cael ei geisio. O ran

cyfreithlondeb y Pecyn Cymorth blaenorol, esboniwyd bod angen ei adolygu a cheisio sicrwydd cyfreithiol ar ddrafft newydd oherwydd nifer y newidiadau mewn cymdeithas ac yn y gyfraith.

Cyfeiriodd yr is-gadeirydd at yr ymateb hynod gadarnhaol gan grwpiau pobl iau megis y Cyngor Ysgol yn ogystal â staff ysgolion i'r Pecyn Cymorth drafft. Pwysleisiodd hefyd bwysigrwydd a manteision edrych ar anghenion unigolion fesul achos a defnyddio caredigrwydd a pharch, gyda'r Pecyn Cymorth yn darparu'r fframwaith ategol er mwyn cyflawni hyn. O ran y cymorth y gallai'r Pecyn Cymorth ei roi i blant / pobl ifanc anneuaidd, roedd hyn wedi'i gynnwys i raddau mawr iawn yn y canllawiau, a oedd yn pwysleisio'r angen i ddathlu gwahaniaeth, annog cynhwysiant, a symud i ffwrdd o ddull bod ‘un maint yn addas i bawb’.

Cyfeiriodd y Cynghorydd Wood at y diffyg manylion yn y canllawiau ynghylch cymorth ac arweiniad gan asiantaethau allanol ac elusennau a sut roedd hyn yn gysylltiedig â hwy a'u targedau, yn ogystal â chysylltu â'r cyrff hyn pan oedd plant a rhieni wedi'u cyfeirio atynt am gymorth. Gofynnodd hefyd a oedd unrhyw gyngor y gellid ei gael gan GIG Cymru ynglŷn â chysylltu ag ef am unrhyw faterion ehangach neu sylfaenol y gallai plant a allai fod yn uniaethu fel unigolion trawsryweddol ac ati fod yn eu hwynebu, gan fod y cyngor yn y canllawiau yn eithaf amwys heblaw am gynghori athrawon i awgrymu bod rhieni yn mynd at yr elusen berthnasol am gymorth. Yr ymateb oedd y byddai sylwadau'r cynghorydd yn cael eu hystyried a bod y canllawiau wedi'u cyfyngu'n fwriadol i gyd-destun yr ysgol yn unig, gan felly osgoi'r cyd-destun meddygol, a fyddai y tu allan i'w gylch gorchwyl, a mabwysiadu agwedd ‘gwylio ac aros’ mewn perthynas ag unrhyw broses o drawsnewid posibl. Roedd yr holl athrawon hefyd wedi eu hyfforddi i fod yn ‘ystyriol o drawma’ a byddent yn cyfeirio plant/rhieni at y cymorth perthnasol ar gyfer ystod eang o faterion. Roedd Llywodraeth Cymru (LlC) hefyd wedi cyhoeddi ei Chynllun Gweithredu LHDTC+ yn ddiweddar, a oedd yn rhoi canllawiau clir ar weithio gyda GIG Cymru i gefnogi unigolion traws.

Cyfeiriodd y Cynghorydd Dr Johnson at y Pecyn Cymorth blaenorol, gan nodi y byddai'n fuddiol ymgynghori'n ehangach ar yr un newydd, gan gynnwys ymgynghori ag athrawon oedd â phrofiad o roi’r fersiwn flaenorol ar waith. Roedd yr iaith a ddefnyddiwyd yn y Pecyn Cymorth newydd hefyd yn llai emosiynol ac yn llawer mwy priodol o ran rhoi arweiniad i weithwyr addysgu proffesiynol. Awgrymodd hefyd y dylid anfon y canllawiau hyn at y Panel Rhianta Corfforaethol, gan gyfeirio at blant sy'n derbyn gofal, ac y dylid rhoi mwy o ystyriaeth i'r Gymraeg a'r Pecyn Cymorth drafft, yn ogystal â'r Ddogfen Ganllaw a'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb.

O ran pryderon y Cynghorydd Haines ynghylch diffyg arweiniad clir yn y Pecyn Cymorth ynghylch diogelu a mannau diogel, yn ogystal â diffyg canfyddedig o ran cefnogaeth wrth gefn i athrawon, eglurwyd y byddai adborth yn cael ei geisio gan athrawon ac eraill ynghylch y materion hyn fel rhan o'r ymgynghoriad ar y canllawiau. Oherwydd natur gymhleth y Ddeddf Cydraddoldeb, roedd yn anodd darparu cyngor pendant ar fannau diogel ac felly nid oedd ymateb safonol, ond yn hytrach roedd angen ymdrin ag amgylchiadau penodol ac unigol wrth iddynt godi a meithrin consensws wrth ganfod atebion i faterion a oedd yn aml yn gymhleth. Roedd swyddogion yr awdurdod lleol hefyd wedi gweithio gydag athrawon i'w helpu i ddarparu'r cyngor a chymorth gorau posibl o ran y materion hyn.

Cyfeiriodd yr Arweinydd Gweithredol a'r Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau at yr angen i ddiweddaru'r Pecyn Cymorth i adlewyrchu newidiadau ers yr un gwreiddiol a byddai hyn yn helpu i gefnogi athrawon ar faterion o'r fath wrth symud ymlaen, yn seiliedig ar ddiffiniadau LlC. Byddai'r Pecyn Cymorth yn helpu i amddiffyn unigolion a grwpiau a oedd yn agored i niwed yn ogystal â chadarnhau ymrwymiad parhaus y Cyngor i werthfawrogi holl blant a phobl ifanc Bro Morgannwg.

O ran pryderon y Cynghorydd Carroll ynghylch effeithiolrwydd Pecyn Cymorth neu ganllawiau ysgrifenedig ar faterion a allai fod yn gymhleth a goddrychol iawn, o gymharu â'r dewis arall, sef 'cyfeirio' partïon â diddordeb at y cymorth allanol perthnasol, eglurwyd bod y Pecyn Cymorth yn darparu fframwaith y mae mawr ei angen er mwyn rhoi cymorth i blant traws ac ati, yn ogystal â'r angen i edrych ar eu hanghenion a'u hamgylchiadau unigol ar lefel ymarferol. Roedd penaethiaid ysgolion ac athrawon yn 'crefu' am ganllawiau o'r fath er mwyn cynnig cymorth i'r bobl ifanc hyn sy'n agored i niwed.

Cyfeiriodd y Cynghorydd Loveluck-Edwards at lwyddiant fersiwn flaenorol y Pecyn Cymorth hwn a gofynnodd a oedd plant a phobl ifanc eu hunain hefyd yn gofyn am Becyn Cymorth wedi'i ddiweddaru er mwyn i ysgolion allu deall eu hanghenion yn iawn. Cadarnhawyd bod hyn yn wir a bod digwyddiadau wedi'u cynnal er mwyn ymgynghori â phobl ifanc ac yr oedd y bobl ifanc wedi mynegi eu cefnogaeth i'r Pecyn Cymorth hwn a'r angen am degwch a chymorth i unigolion traws ac eraill. O ran ymwneud yr undebau llafur â'r ymgynghoriad, cysylltwyd â'r undebau ac yr oeddid yn aros am ymateb ffurfiol ganddynt. Yr argraff gyffredinol oedd bod y Pecyn Cymorth hwn o gymorth i weithwyr addysgu proffesiynol.

Ychwanegodd yr Aelod Cabinet dros Ymgysylltu â'r Gymuned, Cydraddoldebau a Gwasanaethau Rheoliadol y byddai'r Pecyn Cymorth yn helpu plant a phobl ifanc yr effeithir arnynt gan y materion hyn a'i fod yn adlewyrchu'r fframwaith cyfreithiol a'r dyletswyddau a oedd gan y Cyngor tuag at blant a phobl ifanc â nodweddion penodol. Anogodd yr Aelodau hefyd i estyn allan i'w cymunedau ac annog pobl i gymryd rhan yn yr ymgynghoriad ar y Pecyn Cymorth.

Ar ôl ystyried y cyfeiriad a'r adroddiad, y Pwyllgor Craffu wedi hynny

ARGYMHELLWYD –

(1) NODI cyfeiriad y Cabinet ac adroddiad atodedig y Cabinet mewn perthynas â'r fersiwn ddrafft o'r Pecyn Cymorth a Dogfen Arweiniad Cynnwys Plant a Phobl Ifanc Trawsryweddol ar gyfer Ysgolion a Lleoliadau Eraill (Atodiad A) a'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb (Atodiad B).

(2) YSTYRIED yn fwy'r Gymraeg a'r fersiwn ddrafft o'r Pecyn Cymorth a Dogfen Arweiniad Cynnwys Plant a Phobl Ifanc Trawsryweddol ar gyfer Ysgolion a Lleoliadau Eraill a'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb.

(3) CYFEIRIO'r adroddiad at y Panel Rhianta Corfforaethol i'w ystyried yn rhan o'r ymarfer ymgynghori arfaethedig.

Rheswm dros yr argymhellion

(1-3) Gan ystyried cynnwys cyfeirnod y Cabinet, yr adroddiad a thrafodaethau yn y cyfarfod.

732 POLISI TÂL 2023/2024 (CYF) –

Cyflwynwyd y cyfeiriad gan y Cabinet o 2 Chwefror 2023 gan y Pennaeth Adnoddau Dynol a Datblygu Sefydliadol, a’r diben oedd ystyried a chymeradwyo Polisi Tâl blynyddol y Cyngor ar gyfer 2023/24 cyn ei gyflwyno i’r Cyngor i’w gymeradwyo.

Roedd hwn yn ofyniad statudol, o dan Ddeddf Lleoliaeth 2011, ac yn ddiweddar roedd newidiadau pellach wedi eu gwneud iddo, h.y. gyda chyfeiriad yn awr yn cael ei wneud mewn perthynas â buddion ac ymrwymiad y Cyngor i gynaliadwyedd o safbwynt Prosiect Sero, mwy o fanylion am rôl y Prif Weithredwr a phroffiliau prif swyddogion, achrediad cyflog byw, a diweddariad ar gyflogau i'r gwahanol rywiau.

Ar ôl cyflwyno'r cyfeiriad, nododd y Pwyllgor nifer o gwestiynau a sylwadau.

O ran ymholiad y Cynghorydd Carroll ar ddyddiad cau ar gyfer trafodaethau cyflog, nodwyd nad oedd dyddiad terfynol hyd yma, er mai'r nod oedd dod â'r trafodaethau hyn i ben cyn gynted â phosibl.

O ran sylw'r Cynghorydd Dr. Johnson ar baragraff 6, ynghylch rôl y Prif Weithredwr ac ar gyfanswm y gyllideb a'r cyfansymiau incwm gwirioneddol a gynhwyswyd o fewn y paragraff, a pha un oedd yn fwy priodol i'w ystyried o ran maint y sefydliad, eglurwyd y gellid defnyddio'r naill neu'r llall neu'r ddau.

O ran cwestiwn y Cynghorydd Haines ynghylch a oedd yr Adolygiad Perfformiad Blynyddol yn effeithio ar godiad cyflog i uwch-staff, eglurwyd mai dim ond drwy'r trafodaethau cyflog perthnasol y penderfynwyd ar godiadau cyflog. Byddai unrhyw danberfformiad yn arwain at swyddogion yn cael y cynnydd yn unol â'r mynegai prisiau manwerthu ond nid codiad cyflog llawn.

Ar ôl ystyried y cyfeiriad a'r adroddiad, y Pwyllgor Craffu wedi hynny

ARGYMHELLWYD – Y DYLID nodi Polisi Tâl y Cyngor 2023/24 ac felly ei gyfeirio at y Cyngor Llawn i'w ystyried.

Rheswm dros yr argymhelliad

Gyda golwg ar gynnwys y geirda, yr adroddiad atodol a thrafodaethau yn y cyfarfod.

733 CYLLIDEB 2023/24 AR GYFER YMGYNGHORI A DIWEDDARIAD PELLACH O'R CATC (CYF) –

Cyflwynwyd y cyfeiriad 19 gan y Cabinet o 19 Ionawr 2023 fel y'i nodwyd yn yr agenda gan y Pennaeth Cyllid / Swyddog Adran 151. Roedd y cyfeiriad yn gofyn i'r

Pwyllgor ystyried yr adroddiad a'r atodiadau a rhoi sylwadau arnynt fel rhan o'r broses o osod y gyllideb.

Cyflwynodd y Pennaeth Cyllid / Swyddog Adran 151 yr uchafbwyntiau allweddol megis y setliad ariannol cadarnhaol i Gymru, gan gynnwys y byddai Cyllid Allanol Cyfun Cyngor Bro Morgannwg yn cynyddu 8.9% (£16.6 miliwn), a oedd £10 miliwn yn fwy na'r £6.5 miliwn / 3.5% a ragwelwyd yn y Strategaeth Ariannol ym mis Hydref. Roedd y cynnydd cyffredinol yn Asesiad Gwariant Safonol y Fro yn 6.4% a'r cynnydd ar gyfer y Gwasanaeth Ysgolion a'r Gwasanaethau Cymdeithasol yn 5.1% a 7.0% yn y drefn honno, a oedd ychydig yn uwch na chyfartaledd Cymru. Er gwaethaf y cynnydd hwn, roedd y Cyngor yn dal i wynebu ‘bwlch’ ariannu a phwysau costau; fodd bynnag, roedd y Cyngor yn mynd i'r afael â'r rhain, gyda'r Tîm Arweinyddiaeth Strategol yn gweithio'n galed i ostwng pwysau costau ar draws y Cyngor drwy'r Gweithgorau Cyllideb. Er hynny, roedd rhai heriau yn parhau, megis costau chwyddiant parhaus, tâl ac ynni, darparwyr gofal preswyl/cartref, digartrefedd, lleoedd mewn ysgolion arbennig, cludiant ysgol, ac ati.

Amlinellodd y Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol y meysydd a phwysau perthnasol o fewn cylch gorchwyl y Pwyllgor, h.y. lleihau pwysau costau i lawr o £1.4 miliwn i tua £690,000 o fewn Adnoddau Corfforaethol, yn ogystal â'r angen am fuddsoddiad/costau ychwanegol oherwydd creu'r gyfarwyddiaeth newydd hon a chynyddu ei chapasiti. Amlinellodd y Pennaeth Cyllid / Swyddog Adran 151 effaith yr Ardoll Tân a thaliadau cydnabyddiaeth Aelodau ar y gyllideb polisi.

Amlinellwyd y cynigion ar gyfer arbedion a chronfeydd wrth gefn, ar draws y Cyngor ac o fewn cylch gorchwyl y Pwyllgor, yn amrywio o ddileu swyddi gwag i symud i ffwrdd o waith yn defnyddio papur i adolygu'r defnydd a oedd yn cael ei wneud o adeiladau'r Cyngor o ran swyddfeydd, yn ogystal â cheisio lleihau'r gyllideb lletygarwch a gwasanaethau gefeillio. O ran cronfeydd wrth gefn, a oedd yn parhau i fod yn gadarn er gwaethaf yr heriau yr oedd y Cyngor wedi'u hwynebu, byddai'r rhain yn cael eu symleiddio a'u alinio i raddau mwy â risgiau allweddol y Cyngor, yn ogystal â'u llywodraethu yn llymach. Defnyddiwyd cronfeydd wrth gefn i leddfu effaith digartrefedd a chostau ynni, gyda hyn yn cael ei leihau dros ddwy flynedd. Byddai'r arian wrth gefn hefyd yn cael ei ddefnyddio i gefnogi'r dull camu i mewn er mwyn mynd i'r afael â'r pwysau costau ar y Gwasanaethau Cymdeithasol.

Roedd y camau nesaf yn cynnwys ymgynghori â’r cyhoedd a’r Pwyllgor Craffu ac yna symud ymlaen at wneud y cynigion terfynol i’r Cabinet ac yna’r Cyngor Llawn ar 6 Mawrth 2023.

Ar ôl cyflwyno'r cyfeiriad, nododd y Pwyllgor nifer o gwestiynau a sylwadau.

Mewn perthynas ag ymholiad y Cynghorydd Franks ynglŷn â'r toriadau i’r gyllideb ysgolion, eglurodd yr Arweinydd Gweithredol a’r Aelod Cabinet ar gyfer Perfformiad ac Adnoddau fod ysgolion yn cydnabod bod y Cyngor yn trosglwyddo cymaint o gyllid â phosibl iddynt a’u bod yn derbyn dros 50% o gyllid y Cyngor a'u bod yn deall bod yn rhaid iddynt rannu peth o'r baich o ran arbedion. Byddai'r Cyngor hefyd yn parhau i gefnogi ysgolion a disgyblion cymaint ag y gallai os oedd heriau ariannol parhaus. O ran effaith y rhagolwg ariannol o Hydref 2022 ar ysgolion, staffio ac ati, esboniwyd bod swyddogion wedi defnyddio'r ffigyrau oedd ganddynt i law adeg y

rhagolygon ym mis Hydref, yn enwedig ail flwyddyn y setliad tair blynedd presennol gan Lywodraeth Cymru (LlC). Roedd setliad LlC wedi bod yn well na'r disgwyl yn dilyn hynny, ac yr oedd wedi bod o gymorth gan y gallwyd gostwng y ffigurau yn dilyn adolygiad. Fodd bynnag, nid oedd y ‘perygl’ i'r Cyngor wedi diflannu o ran y bwlch ariannu ac ati ac felly roedd angen gwneud rhai toriadau o hyd, ynghyd â gohirio/canslo buddsoddiadau, a byddai'r rhain hefyd yn gymorth er mwyn lleihau'r cynnydd ym miliau’r dreth gyngor i breswylwyr. O ran yr ymholiadau a godwyd ynghylch yr Ardoll Tân a'r swyddfa yn y dociau, roedd y praesept ar gyfer yr Ardoll Tân wedi gweld cynnydd o 8.2%. O ran swyddfeydd y Cyngor yn y dociau, y cynnig oedd gwneud £300,000 o arbedion yng nghyllideb rheoli cyfleusterau ar draws dwy flynedd ariannol, wrth i fwy o staff y Cyngor weithio mewn modd ‘hybrid’. Byddai adroddiad ar y defnydd cyffredinol o ystâd y Cyngor yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet o fewn yr ychydig fisoedd nesaf i'w ystyried.

O ran sylwadau'r Cynghorydd Carroll ar bwysigrwydd craffu ar y gyllideb a'r fethodoleg o wneud rhagolygon ac ati, cytunodd yr Arweinydd â'r sylwadau ond dywedodd ei bod hefyd yn bwysig bod hwn yn cael ei fframio yn y modd mwyaf priodol.

Ymholodd y Cynghorydd Dr Johnson am y canlynol: natur y pwysau costau ar y contract hamdden, costau llety digartrefedd, gostyngiad mewn incwm ‘y tu hwnt i ffiniau'r sir’ ar gyfer y Gyfarwyddiaeth Dysgu a Sgiliau, y gostyngiad a awgrymir o ran darparu papurau newydd a DVDs i lyfrgelloedd lleol yn ogystal â bagiau tywod i breswylwyr lleol, a nifer y trigolion a ragwelir a fydd yn tanysgrifio i'r gwasanaeth gwastraff gwyrdd y codir tâl amdano. O ran y contract hamdden, roedd y Cyngor yn ysgwyddo'r risg o ran costau cyfleustodau, ond byddai'r gostyngiad a ragwelwyd mewn costau ynni yn gymorth o ran hyn. O ran costau llety digartrefedd, eglurwyd y bu defnydd dros dro o'r arian wrth gefn i liniaru effaith gostyngiad yng nghefnogaeth LlC yn hyn o beth. Roedd y Tîm Tai yn rhoi strategaeth ar waith i greu capasiti ychwanegol ac i fod yn llai dibynnol ar ddarpariaeth trydydd parti a oedd yn fwy costus. Roedd lleoliadau y tu hwnt i ffiniau'r sir ar gyfer plant ag anghenion cymhleth ac ati wedi lleihau oherwydd bod awdurdodau lleol cyfagos yn sicrhau eu darpariaeth eu hunain a'r angen i Gyngor Bro Morgannwg sicrhau darpariaeth ar gyfer plant lleol. O ran lleihau'r cyllid ar gyfer papurau newydd a DVDs ar gyfer llyfrgelloedd a bagiau tywod, byddai rhagor o wybodaeth yn cael ei cheisio a'i darparu i'r Pwyllgor pan fyddai ar gael. Roedd yn anodd rhagweld y defnydd fyddai'n cael ei wneud o'r gwasanaeth gwastraff gardd ac ati ac roedd y targed ar gyfer arbedion o £500,000 yn seiliedig ar yr wybodaeth orau oedd ar gael ar hyn o bryd.

O ran ymholiad y Cynghorydd Wood ynglŷn â'r cynnydd o 3.5% a ragwelwyd yng nghyflogau athrawon o fis Medi 2023 a’r potensial bod hwn yn amcangyfrif rhy isel yng ngoleuni'r gweithredu diwydiannol parhaus a'r trafodaethau cyflog gan yr undebau athrawon, esboniwyd ei bod yn anodd rhagweld codiadau cyflog a bod LlC wedi cynghori efallai y byddai angen adolygu'r rhagolygon hyd at 5% ar gyfer athrawon a gweithwyr eraill mewn llywodraeth leol.

Dywedodd yr is-gadeirydd, yn ogystal â'r risgiau a nodwyd ynghylch y gwasanaeth tanysgrifio i gasglu gwastraff gardd, fod manteision posibl hefyd, megis creu mwy na £500,000 mewn refeniw. Gofynnodd hefyd a oedd modd dangos symiau'r dreth gyngor a'r cynnydd fesul band (yn ychwanegol at y Band D a oedd yn cael ei

ddefnyddio gan fod nifer o eiddo ym Mro Morgannwg y tu allan i'r band hwn). Dywedodd y Pennaeth Cyllid / Swyddog Adran 151 fod hyn yn bosibl.

Gwnaeth y Pwyllgor hefyd ystyried y sylwadau a ddarparwyd gan y Pwyllgor Craffu Byw'n Iach a Gofal Cymdeithasol ar yr adroddiad. Cawsant eu cymeradwyo a gofynnwyd iddynt gael eu cyfeirio at y Cabinet i'w hystyried.

Ar ôl ystyried y cyfeiriad a'r adroddiad, y Pwyllgor Craffu wedi hynny

ARGYMHELLWYD –

(1) NODI cyfeirnod y Cabinet a'r adroddiad Cabinet atodedig mewn perthynas â Chyllideb Ymgynghori 2023/24 a Diweddariad Pellach o'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig.

(2) BOD y Pwyllgor yn cefnogi'r sylwadau a wnaed gan y Pwyllgor Craffu Byw'n Iach a Gofal Cymdeithasol ac yn gofyn i'r Cabinet ystyried y rhain, sef:

- O ganlyniad i ddiwydrwydd parhaus Swyddogion y Cyngor, mae'r Pwyllgor eisoes yn gyfarwydd iawn â'r pwysau sylweddol sy'n wynebu'r sector Gwasanaethau Cymdeithasol.
- Mae aelodau'r Pwyllgor yn cymeradwyo'r gyllideb arfaethedig fel y'i cyflwynwyd sy'n gynnig manwl ynghylch buddsoddi mewn meysydd hanfodol darpariaeth Gofal Cymdeithasol er gwaethaf y pwysau ariannol enfawr y mae'r Cyngor yn eu hwynebu.
- Mae'r Pwyllgor yn croesawu pob cynnig am fuddsoddiad fel y'i cyflwynwyd yn yr adroddiad.
- Mae'r pwysau sy'n amlwg yn y sector Gwasanaethau Cymdeithasol yn cynyddu ac yn statudol. Felly, mae rhwymedigaeth statudol ar y Cyngor i ariannu'r pwysau hyn ac i sicrhau bod gwasanaethau'n gweithredu mor effeithiol â phosib.
- Mae'r Pwyllgor yn diolch i'r Swyddogion Cyllid am adroddiad dealladwy a chyflwyniad ategol defnyddiol.

<u>Rhesymau dros yr argymhellion</u>

(1) Gyda golwg ar gynnwys y geirda, yr adroddiad atodol a thrafodaethau yn y cyfarfod.

(2) Er mwyn hysbysu'r Cabinet o'r sylwadau neu'r argymhellion a wnaed gan unrhyw un o'r Pwyllgorau Craffu fel rhan o'u hystyriaeth o Gyllideb 2023/24 ar gyfer Ymgynghori a Diweddariad ar y Cynllun Ariannol Tymor Canolig Pellach.

734 CYNGOR BRO MORGANNWG – FFIOEDD A THALIADAU ARFAETHEDIG AR GYFER 2023/2024 (CYF) –

Cyflwynwyd y cyfeiriad gan y Cabinet ar 19 Ionawr 2023 fel y'i nodwyd yn yr agenda gan y Pennaeth Cyllid / Swyddog Adran 151. Rhoddodd hyn drosolwg cyfunol o'r ffioedd a'r taliadau ar gyfer y Cyngor cyfan (gwybodaeth am y gwasanaethau

cymdogaeth yn bennaf, ond hefyd am adnoddau, lle, sgiliau dysgu a gwasanaethau cymdeithasol). Roedd y cyfeiriad yn gofyn i'r Pwyllgor ystyried y cynigion ar gyfer diwygiadau i ffioedd a thaliadau a'r newidiadau cysylltiedig o ran polisïau a phrosesau. Roedd hefyd yn gofyn i'r Pwyllgor anfon unrhyw sylwadau gan y Pwyllgor Craffu arall ymlaen i'r Cabinet i'w hystyried fel rhan o'r gwaith o osod y ffioedd a thaliadau terfynol yn y cyfarfod ar 27 Chwefror 2023.

Hysbyswyd y Pwyllgor ei bod yn bwysig bod y ffioedd a'r taliadau yn talu holl gostau'r Cyngor pan gânt eu gosod gan y Cyngor, oni bai ei fod yn gwneud penderfyniad ymwybodol i roi rhywfaint o gonsesiwn. Felly, roedd mwyafrif y ffioedd a thaliadau yn adlewyrchu cynnydd yn unol â chwyddiant. Roedd mwyafrif y ffioedd a thaliadau arfaethedig yn adlewyrchu cynnydd o rhwng 5% ac 11%. Roedd rhai ffioedd a thaliadau wedi cynyddu'n uwch na'r ganran hon, wedi aros yr un fath, neu wedi lleihau i adlewyrchu'r nifer sy'n manteisio ar y gwasanaethau ac roedd amlinelliad o'r gost o'u darparu a'r rhesymeg dros wneud hynny wedi eu hamlinellu yng nghorff yr adroddiad.

Amlinellodd y Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol y meysydd o fewn cylch gorchwyl y Pwyllgor, gan gynnwys ffioedd a thaliadau sy'n ymwneud â chofrestryddion, gwasanaethau cyfreithiol, pridiannau tir ac Adnoddau Dynol. Roedd mwyafrif y taliadau wedi eu cynyddu o 11% ar gyfer 2023/24. Rhoddwyd manylion hefyd gan y Rheolwr Gweithredol (Gwasanaethau Democrataidd) am y ffi safonol arfaethedig i gofrestryddion mewn perthynas â seremonïau priodas a phartneriaethau sifil yn ogystal â'r pŵer dirprwyedig arfaethedig i osod ffioedd ar gyfer digwyddiadau cofrestru statudol ac anstatudol ddwy flynedd ariannol ymlaen llaw.

Yn olaf, trafodwyd yr amserlen ar gyfer ymgynghori ar y ffioedd a thaliadau diwygiedig arfaethedig a chytuno arnynt.

Yn dilyn cyflwyno'r adroddiad, croesawodd y cadeirydd Miss. Amy Greenfield, siaradwr ar ran y cyhoedd, a gyflwynodd farn Cymdeithas Masnachwyr Ffordd Holton ynghylch effaith y cynnydd yn y ffioedd a thaliadau ar gyfer trwyddedau i fasnachu yn null caffi ar y briffordd ar fusnesau annibynnol bach. Dadleuodd fod angen i'r Cyngor weithio'n llawer agosach gyda'r busnesau hynny yr effeithir arnynt er mwyn mynd i'r afael â'u pryderon, gan y gallai costau o'r fath gyflymu'r dirywiad mewn siopau a busnesau ar Ffordd Holton ac ardaloedd eraill sy'n cael eu heffeithio gan hyn. Roedd yn ymddangos bod dull y Cyngor hefyd yn cyferbynnu â'r gefnogaeth yr oedd Llywodraeth Cymru wedi'i rhoi i fusnesau o'r fath, yn enwedig yn ystod ac ar ôl y pandemig, megis gostwng ardrethi busnes annomestig.

Roedd y Cynghorydd Carroll yn dymuno adleisio'r pryderon a godwyd gan Miss Greenfield ynglŷn â ffioedd/taliadau trwyddedau i fasnachu yn null caffi, a allai gael effaith andwyol ar siopau lleol, y stryd fawr, a’r cymunedau ehangach y maent yn eu gwasanaethu. Roedd hefyd yn dymuno mynegi ei bryderon ynghylch y cynnydd arfaethedig ar gyfer casgliadau gwastraff swmpus a'r cynnydd arfaethedig ar gyfer cadis hylendid, a allai gynyddu'r risg o dipio anghyfreithlon. Dywedodd yr Arweinydd Gweithredol a'r Aelod Cabinet ar gyfer Perfformiad ac Adnoddau fod y Cyngor yn cymryd agwedd wahaniaethol tuag at ffioedd a thaliadau ac mewn rhai meysydd byddai'r Cyngor yn edrych ar adennill costau yn llawn. O ran trwyddedau i fasnachu

yn null caffi ar y briffordd, ni fyddai'n bosibl codi tâl ar y siopau a'r busnesau hynny oedd yn gyfrifol am dorri rheolau yn unig gan y byddai hyn yn gofyn am fonitro cyson a defnydd helaeth o adnoddau'r Cyngor, er bod Swyddogion Priffyrdd yn gwneud gwaith monitro yn rheolaidd. Dywedodd nad oedd y perchnogion busnes yr oedd wedi siarad â nhw yn gwrthwynebu'r cynnydd arfaethedig mewn taliadau hyd yn hyn, ond roedd yn hapus i siarad ag unrhyw berchennog busnes er mwyn ceisio tawelu'u pryderon. Yn yr un modd, dywedodd yr Aelod Cabinet dros Wasanaethau Cymdogaeth ac Adeiladau, er ei bod yn anffodus bod rhaid cynyddu'r taliadau am wasanaethau gwastraff swmpus ac ati, roedd cost i drethdalwyr lleol o redeg gwasanaethau o'r fath ac roedd angen sicrhau bod y math yma o wasanaeth allweddol yn parhau i weithredu, gan ystyried adennill costau llawn fel rhan o'r gwaith hwn. Byddai'r rhain a thaliadau gwastraff eraill yn parhau i fod yn llawer rhatach nag y byddent yn y sector preifat, ac nid oedd y Cyngor yn gwneud unrhyw elw o unrhyw gynnydd. Pwysleisiodd y ddau hefyd bod y cynnydd yn y taliadau ar gyfer cadis hylendid ac ati ond er mwyn sicrhau bod y Cyngor yn gallu parhau i ddarparu gwasanaethau o'r fath ac i adennill costau yn hytrach na gwneud unrhyw elw. Dywedodd yr Arweinydd Gweithredol a'r Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau y byddai'r ffioedd ar gyfer y trwyddedau masnachu yn null caffi a'r cadis hylendid yn cael eu hystyried ymhellach cyn cytuno ar y ffioedd a'r taliadau.

Nododd y Cynghorydd Dr Johnson ei fod yn gyffredinol gywir i edrych ar gynyddu ffioedd a thaliadau'r Cyngor yn unol â chwyddiant a chostau gwirioneddol ac roedd angen trafodaeth ynglŷn ag adennill costau llawn. Fodd bynnag, roedd angen edrych ar gyfleoedd eraill hefyd, h.y. mwyafu'r incwm gan sefydliadau allanol oedd eisiau defnyddio cyfleusterau'r Cyngor. Roedd hefyd yn dymuno mynegi ei bryderon ynghylch y cynnydd mawr mewn ffioedd ar gyfer cadis hylendid, y cynnig arfaethedig i gasglu bagiau du unwaith bob tair wythnos, a'r cynnydd sylweddol mewn ffioedd/taliadau ar gyfer trwyddedau i fasnachu yn null caffi, a allai niweidio'r economi leol.

Mynegodd y Cynghorydd Hanks bryderon hefyd ynghylch ffioedd/taliadau uwch ar gyfer trwyddedau i fasnachu yn null caffi, a chyfeiriodd at fanteision posibl agwedd fwy ‘haenog’ at daliadau mewn meysydd parcio arfordirol yn y Fro, yn hytrach na ‘chyfradd safonol’, a’r angen am gyfleusterau fel bod modd i'r cyhoedd dalu naill ai ag arian parod neu â cherdyn yn y mannau hyn, yn ogystal â’r potensial i ‘feincnodi’ ffioedd ar gyfer ffilmio ym Mro Morgannwg. Gofynnodd hefyd am y cyfnod o amser y gellid gosod goleuadau traffig dros dro a'r taliadau a oedd yn berthnasol i hyn, yn ogystal â holi am y prisiau ar gyfer caniatâd cynllunio, cynllunio ôl-weithredol, gorfodi, ac ati, gan na allai eu gweld yn yr adroddiad. O ran goleuadau traffig dros dro, eglurwyd y dylai’r cynghorydd gysylltu â’r Aelod Cabinet dros Wasanaethau Cymdogaeth ac Adeiladau ynghylch unrhyw bryderon am oleuadau traffig a oedd yn ymddangos fel petaent wedi’u gadael mewn lleoliad pan nad oedd eu hangen bellach, er y gallai fod angen ymestyn y cyfnod yr oedd angen defnyddio goleuadau o’r fath mewn lleoliad yn achlysurol oherwydd bod y gwaith yn cymryd mwy o amser na'r disgwyl. O ran y ffioedd cynllunio, eglurodd y Prif Weithredwr fod y rhain yn cael eu gosod yn genedlaethol ac nid gan y Cyngor. O ran ffioedd ffilmio, fe feincnododd y Cyngor y rhain yn erbyn awdurdodau lleol eraill, gyda swyddogion y Cyngor yn gallu defnyddio eu disgresiwn wrth bennu ffioedd, oherwydd bod hwn yn amgylchedd cystadleuol iawn.

O ran pryderon y Cynghorydd Wood ynghylch effaith ffioedd/taliadau uwch ar y stryd fawr a busnesau bach a'r angen am system o daliadau parcio mwy 'graddedig' mewn meysydd parcio arfordirol i annog mwy o ymwelwyr a gwneud y lleoliadau hyn yn fwy hygyrch i'r cyhoedd, esboniodd yr Arweinydd Gweithredol a'r Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau fod y Cyngor yn edrych ar system fwy 'haenog' ar gyfer ffioedd parcio er mwyn annog mwy o ymwelwyr a fyddai o gymorth i fusnesau lleol gael mwy o fasnach. Gellid prynu tocynnau tymor hefyd er mwyn defnyddio'r meysydd parcio arfordirol ac ati. Fodd bynnag, roedd angen arian ac adnoddau i gynnal a chadw'r meysydd parcio hyn a'r ardaloedd cyfagos ac roedd y Cyngor ond yn ceisio bod yn gost niwtral wrth gynyddu ffioedd a thaliadau uwch.

Roedd y Prif Weithredwr yn dymuno ychwanegu nad oedd ffi yn cael ei chodi er mwyn ystyried trwyddedau i fasnachu yn null caffi ar y briffordd a chyfeiriodd at y gefnogaeth yr oedd y Cyngor wedi'i rhoi i fusnesau lleol yn ystod y pandemig, h.y. drwy roi trwyddedau i fusnesau yn rhad ac am ddim a chadw'r ffioedd cyn ised â phosibl unwaith yr oedd y cyfyngiadau symud wedi dod i ben. Roedd y ffioedd a thaliadau uwch er mwyn sicrhau bod y Cyngor yn gallu parhau i weithredu ar sail 'cost niwtral', gyda'r cyllid yn cael ei ddefnyddio i brosesu, monitro a rheoleiddio ceisiadau am drwyddedau.

Ar ôl ystyried y cyfeiriad a'r adroddiad, y Pwyllgor Craffu wedi hynny

ARGYMHELLWYD – BOD y Cabinet yn cael gwybod am y sylwadau a'r argymhellion canlynol a wnaed gan y Pwyllgor mewn perthynas â Ffioedd a Thaliadau Arfaethedig Cyngor Bro Morgannwg ar gyfer 2023/2024, i'w hystyried:

- Dylai'r Cabinet ystyried effaith bosibl taliadau uwch ar ffioedd gwasanaeth / prynu Cadis Hylendid.
- Dylai'r Cabinet ystyried effaith bosibl ffioedd a thaliadau uwch ar Drwyddedau Arddull Caffi i fasnachu ar y briffordd, o ran siopau lleol, busnesau bach, masnachwyr ac economi gyffredinol y stryd fawr ym Mro Morgannwg.

<u>Rheswm dros yr argymhelliad</u>

Galluogi'r Cabinet i ystyried barn y Pwyllgor Craffu wrth ddod i benderfyniad ar Gyngor Bro Morgannwg – Ffioedd a Thaliadau Arfaethedig ar gyfer 2023/2024.

735 CYNIGION RHAGLEN GYFALAF DRAFFT 2023/24 I 2027/28 (CYF) –

Cyflwynodd y Pennaeth Cyllid / Swyddog Adran 151 y cyfeiriad gan y Cabinet o 19 Ionawr 2023 fel y'i nodwyd yn yr agenda fel rhan o'r ymgynghoriad a wnaed gyda'r Pwyllgor hwn a Phwyllgorau Craffu eraill a'r ystyriaeth a roddwyd ganddynt.

Ochr yn ochr â'r setliad refeniw, roedd y Cyngor wedi derbyn y setliad dros dro ar gyfer cyfalaf, gyda swmp y cymorth ar gyfer cyfalaf gan Lywodraeth Cymru (LlC) yn dod i gyfanswm o ychydig o dan £7 miliwn, yn cynnwys tua £3.5 miliwn o grant a £3.5 miliwn o fenthyca â chymorth, a oedd yn gynnydd bychan o tua £1 miliwn o gymharu â chyllid cyfalaf cyffredinol 2022/23. Roedd Llywodraeth Cymru hefyd wedi

cadarnhau y byddai’r cyllid cyfalaf cyffredinol yn aros ar yr un lefel ar gyfer 2024/25. Nid oedd unrhyw ragamcanion pellach y tu hwnt i'r pwynt hwnnw wedi eu rhoi.

Amlinellwyd Rhaglen Gyfalaf pum mlynedd uchelgeisiol y Cyngor i'r Aelodau hefyd, yn ogystal â'r cynlluniau cysylltiedig, gan gynnwys y dulliau o'u hariannu trwy gyfraniadau grant a benthyca.

Yn dilyn yr amlinelliad o'r Rhaglen Gyfalaf ddrafft a’r amserlen ar ei chyfer, gofynnodd y Cynghorydd Franks am y cyllid adran 106 arfaethedig y cyfeiriwyd ato yn yr adroddiad, a chyfeiriodd yr Arweinydd Gweithredol a’r Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau yr Aelod at y porth cynllunio ar wefan y Cyngor, lle roedd adran yn manylu ar adran 106 ynghyd ag adroddiad blynyddol, gan gynnwys dyraniadau gwariant ac ati. Cododd y cynghorydd nifer o gwestiynau dilynol ynglŷn ag ail-wynebu priffyrdd, cyflwr presennol Pont Lecwydd, y gwaith gwydro ar gyfer Canolfan Hamdden Penarth a Datblygiad Tai Hayeswood. Eglurwyd mai'r £1 miliwn a oedd yn cael ei wario'n bresennol ar ail-wynebu priffyrdd oedd y lefel a wariwyd yn hanesyddol gan y Cyngor, ynghyd ag unrhyw grantiau ychwanegol a ddarparwyd gan LlC. Er mwyn cynyddu'r gwariant hwn, byddai angen cynnydd cyfatebol yn y dreth gyngor neu ostyngiad mewn cyllid ar gyfer cynlluniau eraill. O ran Pont Lecwydd, byddai adroddiad yn cael ei lunio gan swyddogion y Cyngor ynglŷn â'r adeiledd a'i gyflwr. Mewn perthynas â Chanolfan Hamdden Penarth, roedd gwaith yn cael ei wneud o amgylch y gwaith gwydro, ond roedd hyn yn dibynnu ar ba mor braf oedd y tywydd a ffactorau eraill, er y byddai unrhyw faterion neu oedi yn cael eu hadrodd. Yn olaf, mewn perthynas â Datblygiad Tai Hayeswood, esboniwyd y byddai'r Cyngor yn cymryd y contract drosodd er mwyn i'r gwaith adeiladu barhau ac y byddid yn gofyn am ragor o wybodaeth.

O ran ymholiad y Cynghorydd Haines ynghylch y ffigurau gweddol sylweddol ar gyfer switshys ymylon, byddai'r rhain yn cael eu gwirio i sicrhau eu bod yn gywir; eglurwyd bod hyn yn ymwneud â rhaglen o waith adnewyddu asedau i adnewyddu rhywfaint o'r seilwaith TGCh ar draws ystad y Cyngor. O ran ymholiad y cynghorydd ynghylch pa ddiwydrwydd dyladwy a oedd yn cael ei wneud gan y Cyngor wrth gaffael offer TGCh, eglurwyd bod y tîm TGCh wedi cynnal ymarfer caffael trwyadl a'u bod yn ymwybodol o'r risgiau diogelwch cysylltiedig.

Bu'r Pwyllgor hefyd yn ystyried y sylwadau a ddarparwyd gan y Pwyllgor Craffu Byw'n Iach a Gofal Cymdeithasol ar yr adroddiad, a gafodd eu cymeradwyo, a gofynnodd i'r rhain gael eu cyfeirio at y Cabinet i'w hystyried.

Ar ôl ystyried y cyfeiriad a'r adroddiad, y Pwyllgor Craffu wedi hynny

ARGYMHELLWYD –

(1) NODI'r Rhaglen Gyfalaf ddrafft ar gyfer 2023/24 i 2027/28.

(2) BOD y Pwyllgor yn cefnogi’r sylwadau a wnaed gan y Pwyllgor Craffu Byw'n Iach a Gofal Cymdeithasol ac yn gofyn i'r Cabinet ystyried y rhain, sef:

- O ganlyniad i ddiwydrwydd parhaus Swyddogion y Cyngor, mae'r Pwyllgor yn ymwybodol iawn o'r costau sylweddol a gafwyd yn sgil y gofyniad i osod plant a phobl ifanc y tu allan i'r ardal.
- Mae'r adroddiad wedi'i eirio fel 'buddsoddi i arbed' ac o'r herwydd mae'r Pwyllgor yn cymeradwyo'r adroddiad fel y'i cyflwynwyd sy'n cynnwys manylion buddsoddi mewn darpariaeth llety arbenigol yn y gymuned er gwaethaf y pwysau ariannol enfawr y mae'r Cyngor yn eu hwynebu.
- Mae'r Pwyllgor yn croesawu'r adroddiad sy'n dangos dull y Cyngor o roi anghenion plant ac oedolion sy'n agored i niwed cyn y gofyniad i arbed arian.
- Fel Cyngor a Phwyllgor, rydym am gynnig yr amddiffyniad gorau y gallwn i unigolion sy'n agored i niwed ym Mro Morgannwg o ystyried y cyfyngiadau ariannol a roddir ar y Cyngor.
- Mae'r Pwyllgor yn diolch i'r Swyddogion Cyllid am adroddiad dealladwy a chyflwyniad ategol defnyddiol.

<u>Rhesymau dros yr argymhellion</u>

(1) Gyda golwg ar gynnwys y geirda, yr adroddiad atodol a thrafodaethau yn y cyfarfod.

(2) Er mwyn hysbysu'r Cabinet o'r sylwadau a wnaed gan unrhyw un o'r Pwyllgorau Craffu cyn gwneud cynnig ar y Rhaglen Gyfalaf.

736 MONITRO CYFALAF AR GYFER Y CYFNOD 1 EBRILL I 30 TACHWEDD, 2023 (CAC) –

Roedd yr adroddiad, a gyflwynwyd gan y Pennaeth Cyllid / Swyddog Adran 151, yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am gynnydd y Rhaglen Gyfalaf am y cyfnod 1 Ebrill i 30 Tachwedd 2022. Roedd yr adroddiad hefyd yn nodi newidiadau y gofynnwyd amdanynt i Raglen Gyfalaf 2022/23 a'r blynyddoedd i ddod.

Roedd yr adroddiad yn nodi'r rhaglen gymeradwy gyfredol o £90.413 miliwn ond roedd yn bwysig nodi nad oedd hyn yn debygol o gael ei gyflawni a gofynnwyd am lithriant o £2.369 miliwn. Byddai cynlluniau'n parhau i gael eu monitro'n agos fel rhan o'r trefniadau monitro rheolaidd gyda rheolwyr prosiect a noddwyr. Byddai llithriant pellach yn cael ei adrodd mewn adroddiadau yn y dyfodol, er ei bod yn bwysig nodi bod swyddogion y Cyngor yn gwneud eu gorau glas i gyflawni'r cynlluniau hyn, er gwaethaf heriau parhaus amrywiol.

Cyfeiriwyd hefyd at gynlluniau cyfalaf a gariwyd ymlaen i Raglen Gyfalaf 2023/24, h.y. Cinio Ysgol am Ddim a Chanolfan Gwasanaethau Busnes 2. Crybwyllwyd hefyd yr ychwanegiadau, y cynnydd a'r symudiadau yn Rhaglen Gyfalaf 2023/24, h.y. yn ymwneud â boeler Canolfan Hamdden y Barri a'r Grant Creu Cymunedau Cryfach.

Ar ôl ystyried yr adroddiad a'r holl faterion a goblygiadau sydd ynddo, dywedodd y Pwyllgor Craffu

ARGYMHELLWYD –

(1) NODI’r cynnydd a wnaed ar gyflawni Rhaglen Gyfalaf 2022/23.

(2) NODI’r defnydd o Awdurdod Dirprwyedig fel y nodir yn yr adroddiad.

(3) NODI'r defnydd o Bwerau Argyfwng fel y manylir arnynt yn yr Atodiad atodedig.

(4) Y DYLID nodi'r newidiadau i Raglen Gyfalaf 2023/23 a'r blynyddoedd i ddod, fel y nodir yn yr adroddiad.

Rheswm dros yr argymhellion

(1-4) Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a’r trafodaethau yn y cyfarfod.

737 MONITRO REFENIW AR GYFER Y CYFNOD 1 EBRILL I 30 TACHWEDD, 2023 (CAC) –

Roedd yr adroddiad, a gyflwynwyd gan y Pennaeth Cyllid / Swyddog Adran 151, yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am wariant refeniw am y cyfnod 1 Ebrill i 30 Tachwedd 2022.

Roedd y meysydd allweddol a amlinellwyd yn cynnwys y gyllideb ddiwygiedig ar gyfer trosglwyddiadau (gan gynnwys yswiriant a thrwyddedau TGCh), trosglwyddiad o'r adran Polisi i Adnoddau Corfforaethol ar gyfer Prosiect Sero, a throsglwyddiadau cyllideb o fewn y Gyfarwyddiaeth Lle i adlewyrchu rhywfaint o ailstrwythuro.

Cyfeiriwyd hefyd at y gostyngiad cyffredinol yn yr angen am gyfraniad gan wasanaethau o'r tanwariant polisi i wrthbwyso costau tâl ychwanegol, yr aethpwyd i'r afael ag effeithlonrwydd yn yr adrannau Polisi ac Adnoddau, tanwariannau polisi (h.y. parhau i fenthyca'n fewnol), defnydd o gronfeydd wrth gefn (h.y. ar gyfer Oracle a gyrwyr cerbydau nwyddau trwm), a'r buddion yr oedd y Cyngor wedi'u cronni o'r cynnydd mewn cyfraddau llog yn dilyn codi cyfraddau Banc Lloegr o ran incwm yn deillio o fuddsoddiadau.

Gofynnodd yr is-gadeirydd am y gorwariant presennol o ran Oracle. Eglurwyd bod y ffigurau diweddaraf am hyn wedi'u cynnwys yn yr adroddiad, ond y byddai adroddiad pellach i'r Cabinet ym mis Ebrill yn cynnwys y ffigurau mwyaf diweddar.

O ran ymholiad y cadeirydd ynghylch costau pwysau trafnidiaeth, cadarnhawyd bod hyn yn ymwneud â gyrwyr cerbydau nwyddau trwm yn hytrach na gyrwyr cerbydau gwasanaeth cyhoeddus ar gyfer ysgolion.

Ar ôl ystyried yr adroddiad a'r holl faterion a goblygiadau sydd ynddo, dywedodd y Pwyllgor Craffu

ARGYMHELLWYD –

(1) NODI'r sefyllfa o ran Cyllideb Refeniw 2022/23 yr Awdurdod.

(2) Y DYLID nodi'r trefniadau ar gyfer gwrthbwyso'r gorwariant a ragwelir yn 2022/23 fel y'u nodir yn yr adroddiad.

(3) CYMERADWYO'r Gyllideb Refeniw Ddiwygiedig neu 2022/23 fel y nodir yn Atodiad 1 i'r adroddiad.

Rhesymau dros yr argymhellion

(1&2) Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.

(3) Addasu'r Gyllideb Refeniw Diwygiedig ar gyfer 2022/23 ar gyfer symudiadau rhwng Cyfarwyddiaethau.

738 CYNLLUN ARFARNU PRIF SWYDDOGION – DIWYGIADAU ARFAETHEDIG (CAC) –

Roedd yr adroddiad, a gyflwynwyd gan y Pennaeth Adnoddau Dynol a Datblygu Sefydliadol, yn gofyn i'r Pwyllgor gymeradwyo'r cynigion i fireinio'r system arfarnu Prif Swyddogion.

Roedd y broses arfarnu Prif Swyddogion bresennol wedi bod ar waith ers 2012, gydag ond mân addasiadau yn unig. Roedd yn amserol felly i edrych ar ddull diwygiedig yn awr o ran sut roedd y Cyngor yn adolygu perfformiad y rheini oedd ar lefel Prif Swyddogion.

Cafodd y newidiadau arfaethedig i Gynllun Arfarnu Prif Swyddogion eu hystyried i ddechrau gan y tîm uwch-arweinwyr ar 15 Tachwedd 2022, a chafodd yr undebau llafur a'r rhwydweithiau amrywiaeth eu briffio ym mis Tachwedd 2022. Cafodd Penaethiaid Gwasanaeth eu briffio i ddechrau ar y newidiadau arfaethedig ym mis Ionawr 2023.

Roedd y cynnig yn cefnogi egwyddorion arferion gorau rheoli perfformiad a'r broses arfarnu bresennol, ond gan geisio gwella'r broses a darparu mwy o drylwyredd drwy'r mesurau canlynol:

- Dylid cytuno ar amcanion a thargedau CAMPUS (cyraeddadwy, amserol, mesuradwy, penodol, uchelgeisiol, synhwyrol) cadarn, o ran ymddygiad ac yn dechnegol, mewn modd teg a chyson ar gyfer pob un oedd yn cymryd rhan;
- Roedd cymhwysedd ymddygiadol yn adlewyrchu'r disgwyliadau a oedd i'w canfod yn y Fframwaith Cymhwysedd Uwch-arweinwyr;
- Cynyddu'r amlder o adolygiad blynyddol i adolygiadau chwarterol – roedd hyn yn cefnogi'r arferion gorau o ran rheoli perfformiad, gan symud i ffwrdd o un arfarniad unigol a oedd yn edrych yn ôl i gael nifer o bwyntiau cyswllt a fyddai'n edrych ymlaen;

- Symud tuag at sgyrsiau hyfforddi sy'n canolbwyntio ar welliant yn seiliedig ar gryfderau, yn seiliedig ar ddata cadarn a thystiolaeth sy'n gysylltiedig ag amcanion clir;
- Annog golwg gyflawn ar berfformiad trwy adolygiad gan gymheiriaid ac adborth 360;
- Defnyddio graddfa sgorio addas a oedd yn cefnogi'r gwaith o wneud asesiad technegol (beth) ac ymddygiadol (sut) ac a oedd yn darparu asesiad dibynadwy gan ddefnyddio ehangder llawn y raddfa.

Byddai'r uchod yn helpu i sicrhau bod y broses berfformiad yn edrych ymlaen i raddau mwy ac yn edrych ar beth oedd gofynion y sefydliad yn y dyfodol yn ogystal ag edrych yn ôl.

Byddai’r system arfarnu Prif Swyddogion wedi’i diweddaru, pe bai’n cael ei chymeradwyo, yn cael ei chyflwyno o 1 Ebrill 2023 gyda chyfnod prawf er mwyn cynorthwyo i lywio, gwella a pharatoi’r system arfarnu ar gyfer ei chyflwyno’n llawn o fis Ebrill 2024.

Yn dilyn cyflwyno'r adroddiad, nodwyd y sylwadau a'r cwestiynau a ganlyn gan y Pwyllgor.

Croesawodd y Cynghorydd Carroll y symudiad i fframwaith ac asesiad yn seiliedig ar gymhwysedd a theimlai y byddai hyn yn helpu i wella allbwn a pherfformiad.

Gofynnodd yr is-gadeirydd pa fecanweithiau oedd yn eu lle i sicrhau nad oedd swyddogion y Cyngor, yn enwedig ar y lefel uchaf, yn adolygu ei gilydd yn unig a bod ystod ehangach o swyddogion a staff y Cyngor yn cael eu cynnwys i sicrhau bod ystod mor eang â phosibl o farnau yn cael eu hystyried. Eglurwyd y byddai adolygiadau o'r fath yn cael eu harwain gan dîm Datblygu Sefydliadol a Dysgu'r Cyngor, a fyddai'n sicrhau bod ystod eang o farnau a staff yn cael eu cynnwys, megis rheolwyr llinell ac aelodau eraill o'r tîm, yn ogystal â'r Tîm Cydraddoldeb.

Cododd y Cynghorydd Haines hefyd y mater o ‘adolygiad gan gymheiriaid’ a'r risgiau o wneud hynny a sut y gellid mynd i'r afael â'r rhain yn ddigonol gan y Cyngor a'u monitro er mwyn atal unrhyw gamddefnydd o'r broses ar gyfer arfarniadau. Eglurwyd y byddai'r tîm Datblygu a Dysgu Sefydliadol yn sicrhau y byddai'r broses arfarnu yn drylwyr a bod y Prif Swyddogion yn weithwyr proffesiynol hynod gymwys a fyddai'n gweithredu mewn ffordd adeiladol iawn o ran y feirniadaeth neu'r adborth y byddent yn ei roi i'w gilydd.

Roedd y Cynghorydd Dr Johnson o'r farn y byddai mwy o bwyntiau cyswllt, mwy o fyfyrio ac arfarniadau amlach a fyddai'n rhan o'r broses wedi'i diweddaru o fudd i Brif Swyddogion o ran eu datblygiad a'u perfformiad. Mewn perthynas â'i ymholiad ynghylch pa grwpiau o swyddogion/staff fyddai'n ddarostyngedig i'r system arfarnu Prif Swyddogion hon, esboniwyd bod y Cyngor yn edrych ar integreiddio pob gradd o Brif Swyddog yn y broses arfarnu hon. O ran ei ymholiad ynghylch dyblygu posibl yn yr atodiadau i'r adroddiad ynghylch matricsau perfformiad/sgoriau, byddai'r Pennaeth Adnoddau Dynol a Datblygu Sefydliadol yn ymchwilio i hyn.

Ynglŷn ag ymholiad y Cynghorydd Wood ar osod targedau fel rhan o'r broses arfarnu, a'r angen i osod targedau 'mesuradwy' (megis yr effeithlonrwydd a'r arbedion a gyflawnwyd) ochr yn ochr â rhai ymddygiadol, eglurwyd y byddai'r rhain yn cael sylw yn y broses arfarnu drwy ddefnyddio amcanion CAMPUS, yn seiliedig ar gymhwysedd a pherfformiad, wedi'u halinio â'r cynlluniau cyflawni a chynlluniau tîm blynyddol. Byddai'r fframwaith perfformiad hefyd yn amlwg ac yn dryloyw fel rhan o'r broses arfarnu.

Ar ôl ystyried yr adroddiad, dywedodd y Pwyllgor Craffu

ARGYMHELLWYD –

(1) NODI cynnwys yr adroddiad.

(2) Y DYLID cyfeirio'r cynigion ar gyfer Arfarniadau Prif Swyddogion i gyfarfod y Cabinet ar 16 Chwefror, 2023 i'w cymeradwyo cyn eu hystyried yn derfynol a'u cymeradwyo gan y Cyngor ar 6 Mawrth, 2023 er mwyn cyflwyno'r cynllun newydd o 1 Ebrill, 2023.

<u>Rhesymau dros yr argymhellion</u>

(1) Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.

(2) Gofyn am gymeradwyaeth y Cabinet i'r newidiadau arfaethedig i'r system arfarnu a galluogi holl Aelodau'r Cyngor i ystyried y cynigion yn unol â Chyfansoddiad y Cyngor er mwyn galluogi'r cynllun newydd i weithredu o 1 Ebrill, 2023.

739 CYNLLUN CYFLAWNI BLYNYDDOL DRAFFT CYNGOR BRO MORGANNWG 2023-24 (PW) –

Roedd yr adroddiad, a gyflwynwyd gan y Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol, yn nodi sut roedd y Cynllun Cyflawni Blynyddol drafft ar gyfer 2023-24 wedi'i ddatblygu, canlyniad yr ymgynghoriad a'r newidiadau dilynol i'r cynllun, yn ogystal â manylu ar y gweithgareddau a fyddai'n digwydd yn ystod 2023-24 i gyflawni'r amcanion hynny.

Roedd yr adroddiad hwn yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor fel y prif Bwyllgor Craffu gyda throsolwg o'r Cynllun Cyflawni Blynyddol, cyn iddo gael ei gyflwyno i'r Cabinet ac yna i'r Cyngor Llawn.

Roedd y cynllun hefyd yn manylu ar dair her hollbwysig a fyddai'n ffocws allweddol i'r sefydliad yn 2023-24. Y rhain oedd: costau byw, Prosiect Sero a gwytnwch sefydliadol.

Byddai'r ymrwymiadau yn y cynllun yn cael eu hadlewyrchu yn y Cynlluniau Gwasanaeth Blynyddol ynghyd â chyfres o fesurau perfformiad a fyddai'n manylu ar sut y byddai gwahanol wasanaethau'r Cyngor yn cyfrannu at gyflawni pedwar amcan llesiant y Cyngor.

Canfuwyd o'r ymarfer ymgynghori fod pobl yn cytuno i raddau helaeth â'r amcanion a'r ffocws o ran yr heriau hollbwysig, ond roedd galw hefyd am fanylion penodol pellach o ran pa weithgareddau yr oedd y Cyngor yn eu cyflawni ac i ddefnyddio iaith fwy clir. Byddid yn mynd i'r afael â hyn drwy gynhyrchu fersiwn iaith glir o'r Cynllun Cyflawni Blynyddol.

Dywedodd yr is-gadeirydd fod angen gwneud rhagor o waith i estyn allan at y cyhoedd ac eraill er mwyn cael 'sylfaen' fwy ac ehangach ac felly mwy cynrychioliadol o'r bobl a fyddai'n cael eu harolygu fel rhan o'r ymgynghoriad ac i helpu i ailadeiladu ymddiriedaeth ac ymgysylltiad â gwasanaethau cyhoeddus yn dilyn y cyfnod o gyni. Ategwyd hyn hefyd gan y cadeirydd, yn enwedig yng ngoleuni'r argyfwng costau byw. Eglurwyd bod gwaith eisoes yn cael ei wneud i gynnal arolwg barn y cyhoedd i fod o gymorth i lywio'r hunanasesiad nesaf.

Ategodd y Cynghorydd Wood hefyd bwysigrwydd defnyddio iaith fwy clir, llai 'corfforaethol' yn yr Adroddiad Cyflawni Blynyddol, er mwyn annog y cyhoedd i ymgysylltu.

Ar ôl ystyried yr adroddiad a'r holl faterion a goblygiadau a gynhwysir ynddo, fe wnaeth y Pwyllgor Craffu wedyn

ARGYMHELLWYD – Y DYLID nodi'r Cynllun Cyflawni Blynyddol drafft wedi'i ddiweddaru (ynghlwm yn Atodiad A i'r adroddiad), yr adroddiad adborth i'r ymgynghoriad (Atodiad B i'r adroddiad) a'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb (Atodiad C i'r adroddiad).

<u>Rheswm dros yr argymhelliad</u>

Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.